

BESLUT

Diarienummer
STYR 2022/1880

Datum 2022-12-19

Universitetsstyrelsen

Lunds universitets forskningsstrategi 2023–2026

Lunds universitet är ett anrikt universitet med stor ämnesbredd, excellent forskning och högklassig forskningsinfrastruktur. I en tid av utmaningar som kräver globalt samarbete och då konkurrensen inom forskningen är hårdare än någonsin, utmärker sig Lunds universitet som ett av de främsta forskningsuniversiteterna i världen. Samtidigt behåller forskningen tydliga och viktiga kopplingar till Sverige. Lunds universitet är ett campusuniversitet som är väl integrerat i Lunds stadsbild, och som drar nytta av de specifika styrkorna i Malmö, Helsingborg och Ljungbyhed.

Forskningens målbild – vad vi vill uppnå:

- Forskning av högsta internationella kvalitet med målet att förstå, förklara och förbättra vår värld och människors villkor.
- Excellens och förnyelse genom kompletta forskningsmiljöer som utnyttjar universitetets bredd såväl som spetskompetens inom specifika forskningsområden.
- Kreativt utbyte mellan forskning och utbildning i samverkan med det omgivande samhället, som medel för ökad forskningskvalitet, genomslag och relevans.
- Utbildningar där forskningens frågeställningar, metoder och resultat utgör grunden och där studenterna berikar och berikas av forskningen.

Forskningens kärnvärden – vad vi står för:

- Akademisk frihet, genom att värna vår självständighet gentemot statsmakter, näringsliv och forskningsfinansiärer. Alla forskare har rätt att fritt välja forskningsfråga och metod, och att fritt publicera sina resultat. Vi står upp för forskningens integritet, och stödjer forskare som utsätts för hot och trakasserier.
- God forskningssed, baserad på ett forskningsetiskt förhållningssätt och levande dialog.
- Tillförlitlig kunskap och förståelse, baserad på forskning. Universitetets kunskapsgenererande och -förmedlande roll är särskilt betydelsefull i en tid då demokratiska värden åsidosätts och när desinformation och propaganda sprids.
- Öppenhet, där vi deltar aktivt i det akademiska och det offentliga samtalet. Vi säkerställer att våra publikationer, data och metoder är så öppna som möjligt och samtidigt så begränsade som nödvändigt för att skydda känsliga uppgifter samt följa lagar och regler.

Forskningens nyckelförutsättningar – vad vi behöver:

- Insatser för rekrytering av de bästa forskarna och kompetensutveckling som centrala delar av en sammanhållen och strategisk verksamhetsplanering. Utgångspunkten ska vara att forskare och lärare vid universitetet ägnar sig åt både forskning och undervisning.
- Kontinuerligt arbete för en stimulerande och säker arbetsmiljö stödd av ett gott ledarskap samt tillgång till stödfunktioner som håller högsta klass, avlastar forskarna och anpassas i takt med att nya behov uppstår.
- Användarvänliga och säkra system för nyttjande och lagring av forskningsdata samt framtidssäkrade digitala lösningar som underlättar forskning och forskningskommunikation.
- Samordnade strategiska satsningar på lokala, nationella och internationella forskningsinfrastrukturer präglade av öppenhet, resurseffektivitet och tillgänglighet. Satsningarna ska baseras

på forskningens potential, användarbasens storlek och de olika vetenskapsområdenas behov.

- Stärka forskningsfinansieringen genom att stimulera och stödja ansökningar om nationella och internationella forskningsmedel, inte minst från Horisont Europa där det finns outnyttjad potential.

För att vi gemensamt ska kunna nå våra mål, stå upp för våra värden och skapa gynnsamma förutsättningar för forskningen vid Lunds universitet, kommer vi särskilt att arbeta med följande prioriterade frågor:

Akademisk frihet, forskningsetik och kurage som bas för forskningen

Ett levande och aktivt förhållningssätt till akademisk frihet och etik är viktigt för att främja god forskningssed, för att undvika sådant som kan skada förtroendet för forskarna, forskningen och universitetet samt för att skapa en god arbetsmiljö. Ett sådant förhållningssätt förutsätter i sin tur fortlöpande kompetensutveckling, stort engagemang och öppna diskussioner.

Lunds universitet ska verka för att alla är väl förtrogna med principer och praxis för god forskningssed och akademisk frihet, samt att adekvat stöd i etikprövningsprocessen är lättillgängligt. Vi ska tillhandahålla fora för aktiva diskussioner och erfarenhetsutbyte som engagerar våra forskare brett.

När forskare utsätts för hot och trakasserier ska de kunna räkna med konkret stöd från både universitetet och forskarsamfundet. Vi ska värna om en miljö där forskare vågar och känner sig trygga med att presentera även kontroversiella forskningsresultat som kan leda till starka reaktioner.

Satsning på profilering och starka forskningsmiljöer för excellens

Inom vissa områden förutsätter internationell excellens och forskningsgenombrott ytterligare kraftsamling för att uppnå

dynamiska och kompletta miljöer med forskning, utbildning och samverkan. Sådana forskningsmiljöer bidrar även till ökad synlighet, bredare möjligheter att möta komplexa samhällsutmaningar och kan underlätta rekryteringar av spetskompetens. Lunds universitet kommer därför att utveckla tvärvetenskapliga profilområden samt stödja redan befintliga strategiska forskningsområden och andra starka forskningsmiljöer.

Under 2022–2030 utvecklas följande profilområden vid Lunds universitet:

- Mänskliga rättigheter
- Ljus och material
- Naturlig och artificiell kognition
- Proaktivt åldrande
- Naturbaserade framtidslösningar

Dessa fem profilområden kommer att kompletteras med ytterligare några områden. Profilområdena ska utgöra en naturlig del av arbetet på fakulteter och institutioner.

Parallellt med profilområdena kommer Lunds universitet att arbeta vidare med att synliggöra, utveckla och förnya våra strategiska forskningsområden (SFO).

Samtidigt som Lunds universitet arbetar med starka kompletta forskningsmiljöer kommer merparten av vår forskning även fortsättningsvis att utföras av de forskare och lärare som inte ingår i dessa miljöer. Enskilda excellenta forskare behöver synliggöras och ges de bästa förutsättningarna för att producera internationellt ledande forskning.

Genomslag via synlighet och samverkan

För att forskningen vid Lunds universitet ska kunna bidra till att förstå, förklara och förbättra vår värld och människors villkor måste den uppmärksammas och erkännas av andra forskare, av aktörer utanför akademien och av den breda allmänheten. Ambitionen att vara

ett universitet i världsklass förutsätter ökad internationell synlighet och strategiska samarbeten.

Den forskningsbaserade kunskapen konkurrerar idag med annan information och mindre välgrundade påståenden som sprids snabbt och brett över bland annat internet och sociala medier. Lunds universitet, dess fakulteter och enskilda forskare kommer därför aktivt att arbeta tillsammans för att bättre nå ut med vår forskning och våra forskningsresultat. Vi kommer att arbeta målgruppsanpassat, använda olika kanaler samt öka vårt fokus på internationell kommunikation.

Vi kommer fortsätta att stärka vår interaktion med näringslivet, den offentliga sektorn och civilsamhället för att ytterligare främja forskningens betydelse för människan och hållbar utveckling. Vi kommer vidare att på olika sätt bidra till att forskningen omsätts i innovationer och samhällsbyggande, med speciellt fokus på en grön och digital omställning.

Våra studenter är den främsta kanalen för forskningens genomslag i samhället, då de tar med sig kunskap och förmågan till kritiskt tänkande till arbetsliv och i olika samhällsengagemang. Fortsatta ansträngningar för sammanflätning av forskning och utbildning är därför essentiella.

Öppen vetenskap – normen för trovärdighet, användning och kvalitet

Lunds universitet ska arbeta proaktivt nationellt och på europeisk nivå för att utveckla öppen vetenskap på ett sätt som gynnar forskningen och samhällets användning av forskning.

Under de närmaste åren kommer Lunds universitet enligt principen *så öppet som möjligt och så begränsat som nödvändigt* att hjälpa forskare att göra publikationer, forskningsdata och källkod öppet tillgängliga. Vidare behöver allmänheten och fler aktörer bli delaktiga i forskningen.

Det högst prioriterade delområdet under de kommande åren är att underlätta för att göra hantering av forskningsdata FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable), vilket innebär att den ska vara så sökbar, tillgänglig, interoperabel och återanvändningsbar som möjligt.

Behovet av att effektivt och säkert kunna lagra och dela forskningsdata blir extra viktigt i en tid när Big Data, artificiell intelligens och maskinlärande i rask takt förändrar både forskningen och samhället. Målet är att alla forskningsdata där inga juridiska eller etiska hinder föreligger ska göras tillgängliga i enlighet med FAIR-principerna. Data framtagna av våra forskare ska vara lättillgängliga och enkla att använda för andra forskare, företag, organisationer och allmänhet.

För att uppnå allt detta krävs att Lunds universitet tar ett helhetsgrepp som omfattar digital infrastruktur inklusive hårdvara, riktlinjer och forskaranpassat stöd.

Strategisk rekrytering och karriärutveckling lägger grunden för framtidens forskning

Forskningens viktigaste resurs är de personer – lärare, forskare och doktorander – som arbetar med forskning på Lunds universitet. Våra anställdas möjligheter till kompetensutveckling, samt vilka vi rekryterar, skapar de viktigaste förutsättningarna för universitetets långsiktiga framgång.

Baserat på strategiska överväganden vid fakulteterna ska anställningar som involverar forskning utlysas öppet, brett och internationellt. Det är också viktigt att alla fakulteter arbetar för att attrahera och rekrytera forskare med erfarenheter utanför Lunds universitet.

För framgångsrik rekrytering och karriärutveckling är det essentiellt vilka meriter som bedöms och hur denna bedömning sker. I Europa, i Sverige och vid Lunds universitet pågår ett omfattande arbete med att se över meritvärdering. Arbetet syftar dels till att bredda de meriter som beaktas och dels att utforma en mindre kvantitativ och mer kvalitativ bedömning av förtjänst och skicklighet. Meriter kopplade

till forskning, utbildning, samverkan, bidragen till öppen vetenskap, ledarskapsförmåga samt förmåga att bidra till en god arbets- och lärandemiljö som beaktar lika villkor är alla faktorer som på olika sätt bör vägas in och bedömas.

Campusutveckling och strategiska satsningar på forskningsinfrastrukturer

För att Lunds universitet ska kunna bedriva forskning i världsklass förutsätts en utveckling av campus som ger optimala förutsättningar för forskning, utbildning och samverkan. Lunds universitet ska ta ett samlat grepp genom en campusutvecklingsplan för samtliga orter där universitetet har verksamhet.

Forskningsinfrastrukturer är av allt större strategisk betydelse för allt fler vetenskapsområden, och omfattar förutom hårdvara även exempelvis databaser, register, biobanker och programvara samt delar av bibliotekens och museernas verksamheter.

Forskningsinfrastrukturer av många olika slag, och till dem kopplade tekniska experter, är därmed centrala för hela universitetet. MAX IV och ESS är två stora och helt unika forskningsinfrastrukturer som påverkar forskningslandskapet i Lund, Sverige och Europa, och vars enorma potential Lunds universitet till fullo ska utnyttja. Etableringen av verksamheter i Science Village är ett viktigt led i denna strävan. Samtidigt ska vi stötta andra lärosäten och företag att dra nytta av dessa anläggningar, inte minst vad gäller MAX IV där Lunds universitet står som värd.

Många av våra forskningsframgångar är beroende av större forskningsinfrastruktur förlagd till andra platser, som exempelvis det internationella CERN-laboratoriet och det nationella SciLifeLab. För att på bästa sätt dra nytta av sådana externa forskningsinfrastrukturer krävs inte bara förbättrad samordning och ökade informationsinsatser, utan även goda lokala förutsättningar att nyttja anläggningarna på distans. Lunds universitet deltar också, som värd eller som partner, i ett stort antal av Vetenskapsrådets (VR) nationella

forskningsinfrastrukturer. Detta är mycket positivt för Lunds universitet och bör stimuleras ytterligare.

Lokala forskningsinfrastrukturer kan inom många vetenskapsområden erbjuda särskilt goda förutsättningar för att genomföra banbrytande studier. Lunds universitet ska verka för att samordna och utveckla de lokala infrastrukturerna och för att nyttjandet av dessa ökar. Det kräver bättre information om våra infrastrukturer men också insatser för att nya och oerfarna användare kan erbjudas nödvändigt stöd och träning.

Lunds universitet utarbetar en policy för kategorisering av forskningsinfrastrukturer som inkluderar tillgänglighet, användaravgifter och rutiner för avveckling. Våra strategiska satsningar på forskningsinfrastrukturer ska utgå från forskningens vetenskapliga potential, användarbasens storlek samt utgå från forskningens behov. För att försäkra ett brett och resurseffektivt användande behöver stödet till dem som bygger, leder och förvaltar våra infrastrukturplattformar utvecklas.

Ökad forskningsfinansiering

Lunds universitet arbetar aktivt för att erhålla ett ökat basanslag för forskning. Universitetets forskningsanslag ska fördelas och användas på ett transparent och dynamiskt sätt som speglar och stärker forskningens kvalitet samt stödjer utveckling av framtidens starka forskningsområden. Möjligheterna att fortsätta bedriva forskning av högsta internationella kvalitet förutsätter att vi under de kommande åren blir än mer framgångsrika i att erhålla extern finansiering.

Vår ambition är att stärka universitetets medverkan i EU:s ramprogram för forskning och innovation såväl när det gäller antal projekt som beviljade anslag, med målsättningen att bli Sveriges främsta deltagare. Detta kommer att öka möjligheten till excellent forskning, fördjupa internationella samarbeten, påverka den europeiska forskningsagendan samt bidra till att förbättra universitetets anseende internationellt. Vi strävar också mot att erhålla

en ökande andel av anslagen från de stora forskningsråden nationellt genom att systematiskt analysera utfall och dela goda exempel.

Utveckling av forskningen genom kvalitetssäkring och utvärdering

Lunds universitet ska utveckla forskningen baserat på utfall av utvärdering och uppföljning, samt genom att säkerställa att kvalitetssäkringen fungerar på alla nivåer och i alla forskningsmiljöer. Vi kommer därför att etablera ett systematiskt, resurseffektivt och väl sammanhållet kvalitetssystem för forskning, vilket synliggör och tar tillvara den praxis som redan finns.

Forskningen vid Lunds universitet genomlyses regelbundet genom väletablerade former av kvalitetssäkring och -granskning. Dessa bygger till stor del på kollegial granskning ("peer review") och omfattar såväl kompetensbedömning av enskilda forskare och lärare som granskning och bedömning av projektansökningar och forskningspublikationer. Här inkluderas också utvärderingar av universitetets forskningskvalitet genom "Research Quality Evaluation"-processen (senast RQ20).

För kvalitetsutvecklingen är det speciellt viktigt att till fullo utnyttja lärdomarna från RQ20. Lunds universitet ska därför framför allt arbeta med rekrytering och karriärvägar, forskningsinfrastruktur, tvärvetenskaplig forskning samt profilering och starka forskningsmiljöer. En systematisk kvalitetsutveckling förutsätter också framtagande och användning av indikatorer som visar forskningens utveckling inom olika områden.